

Szociáldemokrata Füzetek

3. szám

**A demokrácia
élet-halálharca
Németországban**

Írta:
Büchinger Manó

BUDAPEST, 1932

A Népszava-könyvkereskedés kiadása
VII, Erzsébet-körut 35

Ára 10 fillér

KIADÓ : Farkas István
Világosság Rt. Budapest. Műszaki igazgató : Deutsch D.

Mi történt Németországban?

Az elmúlt hetekben Németországban Hindenburg, a Hohenzollern-dinasztia háborújának vezérférfia és még néhány generális, elkergették a már-már népszerűvé vált Brüning-kormányt, hogy helyébe a maguk kamarilláját, a német nagybirtokosok és nagykapitalisták érdekei szerint kiformált, de főként a keletporoszországi junkerek kívánságainak megfelelő kormányt ültessenek. Ezen új kormánynak első megnyilatkozását, a Papen-kormány hírhedt kormányprogram-nyilatkozatát olvasva, mondhatjuk, az még sokkal rosszabb volt, mint aminőt a történetek után várni lehetett. Ez a kormány-nyilatkozat *becsmérli a demokráciát*, tehát azt az irányzatot, amely több mint egy évtizede Németország kormányformája; *becsmérli a szociálpolitikai gondoskodás elvét* és ócsárolja a marxizmus eszméit, amelyeknek a mai Németországban milliók és milliók hódolnak.

Egészen érthető tehát, hogy ilyen fordulat meglehetősen megütközést keltett nemcsak Németországban, hanem az egész világ proletariátusában. Érthető a megütközés azért, mert a munkásság egész bizonyosan törést lát abban a vonalban, amely vonal jelentette a mai Németországnak a politikáját. Jelentette ez a vonal azt az irányzatot, amelyből arra lehetett következtetnie a munkásságnak, hogy most már Németországban a demokrácia marad az uralkodó irányzat. Föltehető volt, hogy ha a német népuralomnak még most in lesznek küzdelmei, azért mégis a viszonyok egy évtized alatt óda alakultak, hogy most már nem azok uralkodnak Németországban, *akik a háború és forradalmak előtt voltak „az urak”*.

Foglalkoznunk kell az alábbiakban ezzel a legújabb németországi politikai fordulattal azért, mert tagadhatatlan, hogy nagy megrázkódtatásra ad alkalmat a munkások n.ºgy tömegeiben akkor, ha a munkásságnak arra kellene következtetnie, hogy ez az új helyzet jelenti elsősorban a német demokráciának és ezen továbbmenően, az egész világ demokráciájának a frontáttörését. Viszont megmarad vagy visszatér a netán megrendített bizalma a proletariátusnak akkor, ha be lehet bizonyítani, hogy

ami most Németországban történt, nem frontáttörés és az nem is jelent egyebet, mint talán egy igen éles fordulatot az osztályharcok folyamán.

Olyan fordulatot, amellyel pillanatnyilag számolni kel;, de amely után az osztályharcok további szakaszain következik majd újból egy nagy forduló, *ahol a proletariátus kedvezőbb*

területen és kedvezőbb feltételek mellett fog tovább harcolhatni.

Hogy tehát a munkásosztály számára világossá tegyük, voltaképpen a két eshetőség közül melyik az, amellyel számolni lehet, ezért igyekszünk a kérdést megvilágítani.

Mi történt tehát Németországban?

Mit neveztek Hindenburg barátai „bolsevizmusnak”?

Azokban a lapokban, amelyek Brüninghez, a volt birodalmi kancellárhoz közel állnak, olvastunk tudósítást azokról a körülményekről, amelyek között Brüningnek távoznia kellett. Olvashattuk többek között, hogy amikor Brüning Hindenburgnak bemutatta a legutolsó szükségrendeletet, Hindenburg azzal fogadta: „Hallja, barátom! Állítólag valami bolsevista *telepítésről van szó ebben a javaslatban.*”

Nos hát a szükségrendelet-tervezetben tényleg valamilyes telepítési akcióról is volt szó. Keletporoszországban tervezett egy telepítési akciót a Brüning-kormány. A kormány bizonyos *földterületeket akart olcsó áron kisajátítani új telepek számára.* Ide akart telepíteni földnélküli paraszt-ságot és másfoglalkozású rétegeiket is.

Ez a telepítési akció valamelyest közeledni kívánt a német szakszervezetek azon követeléséhez, hogy a Brüning-kormány tegyen végre intézkedéseket a halatlan és kibírhatatlan nyomor enyhítésére.

A szakszervezetek ugyanis olyan tervet dolgoztak ki, amelynek sikere esetében majdnem *kétmillió embert lehetett volna munkába állítani.* Ellenben a kormány tervezett akciója bár meglehetősen nagyszámú, de mégis csak sokkal kevesebb munkanélküli számára teremtett volna munkát. Meg kell jegyezni, hogy mielőtt a kormány ezt a bolsevikinek bélyegzett telepítési tervezetet előterjesztette volna, hosszú idő óta már számtalan olyan intézkedést tett, amely nem a munkásság érdekében való volt. Számos szükségrendeleten *lefaragta a szociális szolgáltatásokat, elvette a munkásoktól, ami elvehető volt.* Elment a szanálások terén odáig, ameddig csak lehetett. Végül is a munkások azt mondták: „Nincs tovább! Mi is kérünk most már valamilyen kedvező intézkedéseket,” Ennek a nyomásnak a hatása volt az, hogy a Brüning-kormány a fentebb említett lépésekre határozta el magát, amelyek azonban Hindenburg kamarilláját kihozták a sodrából” Hindenburg osztályostársai a maguk részéről a válságnak egészen másfajta megoldását követelték.

Ki fizesse a háborúnak és a válságnak, a számláját ?

A munkások helyzetét ismerjük. A junkerek — a földbirtokosok — helyzete is, a mai agrárválság miatt, természetesen sok panaszra adott okot. Németország éveken ke-

resztül a defláció politikáját üzte és ez egyik következményében azt jelentette, hogy azok az adósságok, amelyekkel a jtmkerek meg voltak terhelve, emelkedtek és azok folytonos súlyosbodását jelentették. Novemberben a junkerek nagy kamatleszállítási kedvezményeket kaptak a Brüning-kormánytól. A junkerek ezzel nem elégedtek meg, követelték ezeken a kedvezményeken kívül továbbmenő kedvezményeket, adósságelengedést és miegymást.

Mielőtt a dolgok idáig jutottak, a Brüning-kormány minden téren, minden lehető kísérlettel próbálkozott. A legutóbbi szükségrendelet egyik intézkedésétől lehetségessé vált, hogy például kispolgároktól vagyontuk egészen tekintélyes részét az állam mindenféle jogcímen elveszi. Az egyik szükségrendelet szerint nem kevesebb, mint 40%-ot lehetett a vagyontól az államnak elvenni. Amikor idáig jutottak, a junkerek is azt mondták: „Nem megy tovább!”

Azonban nagyobb eredménnyel mondták, mint a munkások és ennek lett a következménye, hogy Hindenburg a Brüning-kormányt elküldte és következett az új fordulat.

Ebből a néhány dologból láthatjuk, hogy a konfliktus valóságos lényege az, hogy ki fizesse a válságnak, a háborúnak a számláját,

ki fizesse azokat a rettenetes terheket, amelyek megoldása nélkül Németországban a válságból való ki vezető utat megtalálni, úgylátszik, lehetetlen.

A szervezett munkásság képviselői, a szociáldemokrácia segélyt vagy munkát követel. A junkerek a maguk részéről ehelyett, az ő új kormányuk révén, egészen másképp képzelik a dolgokat és a válság megoldását egészen más formában akarják. Hogyan¹? A *Papen-kormány* még csak néhány napja van a kormányon. Ezen rövid idő alatt már sok gyönyörűt produkált a junker-politika területén. Egpár dolgot kell csak felsorolni.

Az első szükségrendeletében, amelyet kiadott, nem kevesebbel, mint 520 millió aranymárkával csökkentette az eddigi szociális kiadásokat, az eddigi segélyezéseket. Ez azt jelenti, hogy a munkanélküliségélyeket 23 százalékkal, az ínségsegélyt 15 százalékkal és egyéb más szolgáltatásokat is ilyen horribilis arányban csökkentették. A kormány ebben a szükségrendeletében *leszállítja az öregségi és rokkantsági és a balesett járulékokat is*. Ugyanakkor azonban már kaptak a nagykapitalisták olyan ajándékot, amely a számításkok szerint 100 millió aranymárkára terjed, amennyiben az új kormány egyik intézkedésében fölmentette a kapitalistákat és nagyiparosokat attól, hogy fizessék azokat a járulékokat, amelyek a Dawes-terv esedékes részleteinek megfizetésére szolgálnak. Ugyanakkor tehát, amikor a munkásoktól elvonják a legszükségesebb szolgáltatásokat és segélyeket, ugyanakkor a kapitalistáknak nagy összegeket engedtek el. Behoztak ebben a szükségrendeletben egy új

adónemet, amely ellen a szociáldemokrácia esendők óta harcolt és 1926-ban vert vissza egy ilyen támadást, bevezették a *sóadót*.

Már ezekből is látható tehát, hogy mi volt az ennyire élesedő politikai harcokban a tét.

Az új fordulat politikai előzményei

Beszéljünk most ennek a fordulatnak politikai természetéről, következményeiről és azokról a fejlődésekről, amelyek ezt a fordulatot lehetővé tették.

Már kiindulóban is meg kell állapítani, hogy a centrum-párt nem volt elég: határozott és elszánt védelmezője a demokráciának és a demokrácia által követett belpolitikának. A centrum kételkedése abból állt, hogy igyekezett kibékíteni a kizsákmányolt munkásságot, amelynek egy töredéke — mint tudjuk — az úgynevezett keresztény szakszervezetekhez tartozik és ugyancsak nem akarta sérteni a kizsákmányoló kapitalisták és nagybirtokosok érdekeit sem. Ez a párt csak a klerikális világnézetre helyezi a fősúlyt és a nép szociálpolitikai törekvéseit csak a párt egy csekély töredéke képviseli. Ez a töredék a centрупártnak úgynevezett balszárnya, amelyhez Wirth, az egykori birodalmi kancellár és annak néhány társa tartozik. De ez a balszárny az utóbbi esztendőben már alig játszik politikai szerepet a centрупártban.

Brüning maga már a centrum jobbszárnyának volt a képviselője. Amikor három esztendővel ezelőtt kancellárrá neveztetett ki, ő volt az, aki szakítani próbált azzal a tízesztendő politikával, hogy aki Németországban kormányon van az csak a szociáldemokráciával kormányozhat, vagy koalícióban, vagy úgy, hogy a szociáldemokrácia koalíción kívül bár, de mégis a kormányt támogatja, de semmiesetre sem lehet a szociáldemokrácia ellen kormányozni. *Brüning volt az első, aki ezen változtatni akart és a szociáldemokrácia nélkül, sőt ellene próbált kormányozni.*

Brüningnek ez a szerencsétlen próbálkozása vezetett annak idején a szociáldemokrata Müller-kormány megbuktatásához. Brüning már akkor is arra törekedett, hogy a szociális szolgáltatásokat csökkentse és a Müller-kormány éppen a munkanélküliségek kérdésében volt kénytelen lemondani. *A szociáldemokrácia nem engedett ebben a pontban és kilépett a kormányból és a koalícióból.*

Brüning 1930-ban oda vezette a dolgokat, hogy új választásokkal kísérletezzen és ez a kísérlet végződött azután olyan szerencsétlenül, hogy az akkor még csak négy tagot számláló „Náci”-frakció helyett 107 hitlerista-fasiszta jutott a birodalmi gyűlésbe. És miután ezek — a nemzeti és a szocialista elnevezést csak bitorló — fasiszták csak a birodalmi gyűlés felrobbantására, illetve a fasiszták diktatúrájára törekedtek, tehát a birodalmi gyűlés akcióképtelenné, munkaképtelenné vált.

Brüning Bukása alkalmából meg kell tehát a történelmi *igazság* szerint állapítani, hogy a mostani szerencsétlen politikai fordulatért a közvetlen felelősség a centrumot is nagymértékben terheli. Az ő politikai gondolata volt az, hogy a szociáldemokráciát olyan reakciós nyomás alá kell helyezni, amely nyomás alatt engedni kénytelen a munkásosztály szociális követeléseiből. Azért, hogy megakadályozza a fasiszták uralomra jutását, a szociáldemokrácia kénytelen volt tűrni, ahogy mondták, *tolerálni* a centrum kormányzását.

A viszonyok évről évre romlottak.

De hogy Németországban már Brüning idején a reakciós nyomás érvényesülhetett, ennek okai is már *a viszonyok régebbi fejlődésében* keresendők. Ezeknek az okoknak tudható be, hogy ugyanakkor, amikor már a reakciós nyomás érvényesült, ugyanebben az időben gyengült a munkásosztály ellennyomása. A munkásosztálynak nem állt módjában, hogy a reakciót kellően ellensúlyozhassa. Ezek az okok a birodalom gazdasági viszonyaiban és *a munkásosztály gazdasági helyzetének éveken keresztül való, állandó romlásában* találhatók. Természetesen *közrejátszott a munkásosztálynak vártokra és frakciókra való szétszakadozott-sága is*, amiről alább még részletesebben beszélünk.

Ez a fejlődés nagyjában ismeretes és itt csak főbb” mozzanataira kell emlékeztetni.

A mai gazdasági válságot, mint tudjuk”, megelőzte az úgynevezett racionalizálási folyamat, hiszen a mostani válság tulajdonképpen csak csúcspontja annak, ami a racionalizálás folyamatával vette kezdetét. A német munkásságnak *a munkahelyekről százezer és később milliószámra való kikapcsolódása* következett és csak természetes, hogy

**amilyen mértékben a gazdasági válság szélesedett,
ugyanolyan mértékben gyengült a munkásosztály
politikai akcióképessége is.**

A racionalizálást megelőzően ott voltak, mint a válságot megelőző és kirobbantó tényezők: 1923-ban a Ruhr-vidék megszállása ellen rendezett passzivitás, ami egy időre való megbénítását jelentette az egész gazdasági életnek. Ezzel a passzivitási mozgalommal egyidejűleg rászakadt a birodalomra az infláció is, amiből a német nagykapitalisták Ugyan busás hasznot vágtak zsebre, de ami borzalmas pusztítóskat végzett a dolgozó népesség között.

Ezek a tények, ezek a gazdasági katasztrófák voltak a német munkásosztály meggyengülésének gazdasági és politikai akcióképessége csökkenésének az okai. Ennek a gyengülésnek, a munkásosztálynak a támadási politika helyett a védekezési, az úgynevezett defenzív vonalra való visszavonulásának a politikai tükröződését is figyelemmel kísérhetjük egypár eseményben.

A forradalomban és a forradalmi átalakulást követő első hetekben tiszta munkáskormány volt Németországban. Azután a koalíciós politika és annak számos változata következett. Ezzel egyidőben a kommunista párt megalakulása és növekedése is megosztotta és gyengítette a munkásságpolitikai erejét.

A munkásosztály önmarcangolásának következményei

Hogy a munkások között dúló önmarcangolás milyen eredményekre vezetett, azt mutatja többek között az *Ebért* halála után következő elnökválasztó küzdelem, amikor először választották *Hindenburgot* elnökké. Akkor tudvalevően a szociáldemokrata *Braun Ottó*, a mi elvtársunk, volt a párt elnökjelöltje. Megválasztásához csak mintegy egymillió szavazat hiányzott. De miután *a kommunisták oktalanságukban megmaradtak az ő külön jelöltjük mellett*, tehát Braun elvtársunk a választásban nem kapta meg a többséget és így került Hindenburg először a birodalom elnöki székébe.

Közben egyre erősödtek a hitleristák is. *A német nagykapitalisták és nagybirtokosok óriási összegeket pazaroltak arra a célra, hogy a proletáriátus ellen ilyen fasiszta zsoldos hadsereget vásároljanak maguknak.* Az erre a célra költött összegek fantasztikusan nagyok voltak. Elegendő, ha rámutatunk arra, ami a napokban volt olvasható az újságokban, hogy *Hitlerék új egyenruhába öltöznek és erre a célra nem kevesebb, mint 15 millió arany márkát költöttek.*

Az esztendők folyamán vajjon milyen óriási nagy összegek lehettek, amiket a német nagykapitalisták erre a célra pazaroltak?

Hogy miért, azt ma már tisztán láthatjuk, hiszen

**a hitleristákra támaszkodó Papen-kormány már
egyetlen első intézkedésével is 520 millió arany márkával
csökkentette a munkásság szociális szolgáltatásait.**

Természetes, hogy a német nagykapitalisták és nagybirtokosok számításait arra építették, hogy ők visszanyelik azokat az összegeket, amelyeket egy ilyen sárga zoldos hadseregnek a megszervezésére és fönntartására költenek.

Néhány héttel ezelőtt következett végül Hindenburg másodszori megválasztása. Itt tudvalevően a szociáldemokrata párt már kénytelen volt Hindenburg megválasztását elősegíteni, *nehogy egyetlen kilátásos ellenjelöltje, Hitler egyszerűen a birodalmi elnöki székből proklamálja a maga véres diktatúráját.* Így jutottunk el a mostani fordulathoz, vagyis a Brüning bukásához és a Papen-kormány kinevezéséhez.

Ez a vonala egy évtizedes gazdasági és politikai tejiótésnek, amint ezt sorról sorra itt Jőfejtettsk.

A kommunisták alapnélküli vádaskodásai

A kommunisták, úgy az európaiak, mint az oroszországiak, ezeket a történelmi tényeket nem akarják elfogadni és elismerni. Azzal vádolják a német szociáldemokráciát, hogy az ő hibás politikája okozta ezt a fejlődést. Azzal a naiv, gyermekes jelszópolitikával folytatják a szociáldemokrácia elleni harcokat, hogy a mostani reakciós politikai fordulat csak azért következhetett be, mert a szociáldemokrácia nem akarta a proletárdiktatúrát, hogy paktált a polgári pártokkal, hogy Noske annak idején lövetett a Spartakusokra és így tovább.

Ezekkel a demagóg vádaskodásokkal is foglalkoznunk kell. Azt hisszük, hogy egyrészüket már egészen tárgyilagosan megcáfoltuk akkor, amikor a föntiekben vázoltuk a német események eddigi fejlődését és ennek a fejlődésnek az okait. Ezek után tehát csak arra kell még kitérnünk, hogy miként alakult volna a német viszonyok abban az esetben, ha akadt volna olyan német politikai párt, amely a német birodalomban egyetlen osztálynak, a proletárságnak a diktatúráját akarta volna kormányzati rendszerré megtenni.

Erre vonatkozólag mindenekelőtt meg kell állapítanunk, hogy a mi német elvtársaink tényleg nem akarták a diktatúrát, mert ők, mint szociáldemokraták, természetesen a demokrácia politikai rendszerének és kormányzati formájának a hívei. De ezen a döntő elvi szemponton túl még néhány fontos megállapítást kell tennünk.

Az első az, hogy azokban az országokban, ahol az 1918-as időkben a proletárdiktatúrák megalakultak, ott ezek a kísérletek a fönnálló viszonyok következtében természetesen a munkásosztály kudarcával végződtek. Ezt számos országnak a példája bizonyítja. Egyetlen kivétel Oroszország. Oroszország sajátos és az európai országokéval össze nem hasonlítható viszonyaival most nem foglalkozhatunk részletesen. Annyit azonban meg kell állapítanunk, hogy *Orosz' országban 1917-ben azt csinálták, amit Franciaországban már 1789-ben vitt véghez a nép* és a feudalizmustól szabadulni vágyó polgárság. 1789 óta majdnem minden európai országban forradalmak voltak, amelyek megbuktatták a feudalizmust. Oroszország volt az egyetlen, ahol 1917-ig ez a forradalom nem következett be és éppen azért tört ki olyan óriási erővel 1917-ben, vagyis majdnem 100 esztendővel később. Hogy milyen mértékben sikerült, vagy sikerül ebben az orosz forradalomban a szocializmust megvalósítani, arról most még korai volna végleges ítéletet mondani.

Különben vissza kell térnünk a német viszonyok vizsgálatára és meg kell nézni, hogy ebben a vonatkozásban van-e jogosultsága a kommunisták védekezésének, vádaskodásainak és szemrehányásainak. Nézzük meg tehát, hogy álltak a dolgok Németországban.

Emlékszünk, hogy, amikor a német háborús front össze-

omlott, akkor vele szemben ott állt egy teljesen magában bízó és a bosszúvágytól lihegő antanthádsereg. „A Berlin!” („Berlinbe!”), ez volt a haragtól eszűket vesztett antantgeneralisok jelszava.

Van-e valaki, aki nem politikai csecsemő, aki tagadni merné, hogy egy úgynevezett proletárdiktatúra kiáltása esetén az antant valóságos kéjjel vetette volna magát akkoriban Németországra?!

Szétörte és szétszaggatta volna a birodalmat, de minden-
esetre *vérbefojtotta volna a munkásosztály minden meg-
mozdulását!*

Ezt az igazán véres katasztrófát akadályozták meg nemet elvtársaink azzal, hogy vérvő szívvel bár, szembe-
szálltak a Spartakusok kalandjával, hogy részben olyan politikát és kormányzatot kezdtek, amely a birodalom bel-
sejében igyekezett megnyugvást és normális viszonyokat teremteni, részben pedig az antanthoz és elsősorban a Franciaországhoz való viszonyt igyekezett békessé és normálissá alakítani.

Sokan lesznek, akik ismerik Gumbel tanárnak azt a könyvét, amelyben összeszámolja, hogy a német polgárháborúban az utóbbi évtized folyamán *hány száz* ember esett áldozatul. Egészen kétségtelen, hogy ha a német proletariátus 1919-ben belement volna a proletárdiktatúra kalandos kísérletébe, akkor nem néhány száznak, hanem százazreknek az elpusztulása következett volna be.

De még egy, a fentieknél is talán súlyosabb indok szólt amellett, hogy a katasztrófális kísérlet megakadályoztassék. Emlékszünk, hogy Németország akkoriban, a háborús összeomlás hónapjaiban, teljesen ki volt fosztva mindenből.

Az emberek valósággal halomszámra éhenpusztultak. Kétszer huszonnégy órára való élelem nem volt Németországban és a munkáskormány első akciója tudvalevően az volt, hogy kenyeret kolduljon a gyerekek számára.

Egy bolseviki Németország nem számíthatott volna se irgalomra, se kenyérre. Aki tehát a dolgokat csak félig-meddig józanul akarja megítélni, annak tisztában kell lenni azzal, hogyha olyan politikába ment volna bele a német demokrácia, amilyent a kommunisták követeltek tőle, akkor mattrá állt volna. Ez a politika *a biztos pusztulást jelentette volna.* De a tragikum az, hogy sem a német munkásság egy része, sem Moszkva ezt nem akarja elismerni, csak úgy, mint ahogy nem ismerte el 1918-ban és 1919-ben sem! *Ez a történelmi vakság és konokság okozta a legmélyebb sebeket a német munkásosztály politikai szervezetének a testén.*

Így jött létre mindaz, ami jött: a véres testvéröklés, az első ellenforradalmi kísérlet, *a Kapp-puccs*, 1920-ban, amikor különben még volt annyi ereje a munkásságnak, hogy ezt

egy párnapos általános sztrájkjal leverje. Így fejlődtek oda a dolgok, hogy Hindenburg első választásánál nem Ottó Braun elvtárs lett a köztársaság elnöke, mert a kommunisták saját jelöltet szedtek elő, így történhetett meg, hogy Otto Braun helyett Hindenburg ültetett be az elnöki székbe. Ha nem támadnak ilyen rések és olyan önmarcangolások, akkor nem következhetek volna be a demokráciának és a proletariátusnak akkora csatavesztései, mint amilyeneket ma keli fölpanaszolni.

A hitlerizmus máris levitézlett

Hitlerékkel voltaképpen már nem is kell hosszabban foglalkoznunk. Ha történelmileg nézzük a dolgokat, meg lehet állapítani, hogy *a hitlerizmus útja máris a történelem szemétdombja felé vezet*. Hitlernek az volt a történelmi hivatása, hogy uralomra segítse azokat a társadalmi rétegeket, amelyek általa máris nyeregbe jutottak. Az ő tömegei *arra vannak ítélve, hogy szertehulljanak és szétszaladjanak*. Hitünk és reményünk szerint sokkal hamarabb és sokkal korábban, mint gondolják.

Miről van voltaképpen szó? „Nemzeti szocializmus” van ennek a gyülevész tábornak a zászlójára írva, de a hitlerizmus nem szocializmus és nem is nemzeti szocializmus. És középkori „szocializmus”, amely arra jó, hogy a feudális, a középkori hűbéri társadalmi uralkodó rétegeknek és osztályoknak a szekerét tolja és azoknak érdekeit mozdítsa elő, Ilyen „szocialista” mozgalomnak története és sorsa előttünk már ismerete«. Ismerjük *Marx és Engels* Kommunista Kiáltványából. Ebben a Kiáltványban ennek a fajta szocializmusnak a sorsa és a jövője pontosan meg van írva a „*Reakciós szocializmus*” című fejezetben. Ebben a fejezetben ezt olvassuk szó szerint:

„Az arisztokráciának, hogy rokonérzést gerjesztessen *látszólag félre kellett vetnie saját érdekeit és* csakis a ki zsákmányolt munkásosztály érdekében kellett megfogalmaznia a burzsoázia ellen irányuló vádiratát.”

„Ily módon támadt a hűbéri szocializmus, félig siralom, félig gúnyirat, félig visszhang a múltból, félig a jövő fenyegetődzése, helyel-közzel szíven találva, a burzsoáziát keserű, szellemesen marcangoló ítéletével, *mindenkoron komi' kusan hatva azzal a tökéletes képtelenséggel, hogy a modern történet menetét megértse*.”

A proleár-koldustarisznyát zászlóként lengették kezükben, hogy a népet maguk köré gyűjtsék. Mihelyt azonban követte őket, azonnal meglátta hátukon a hűbériség ósdi címeréi és hangos és tiszteletlen kacagással hagyta őket faképnél.”

Mars és Engels szerint tehát ez a hitlerizmus jövője és mi nem kételkedünk benne, hogy *ezt a sorsukat a hitleristák nem is fogják elkerülni!*

Mi jöhet Németországban ezután?

Belpolitikai és főként szociálpolitikai vonatkozásban a Papen-kormány már megmutatta, hogy mit tud és mit akar! Külpolitikai terveiről azért lehet egész röviden beszélni, mert jóslatokba nem kell, sőt nem is szabad bocsátkozni. Eppen csak néhány kérdést kell felvetni.

Európában, sajnos, már számos fasiszta kormányzatot latunk. Közelfekvő az a gondolat, hogy a most Németországban uralomra jutott kormányzat a faszizmus államaival keres majd kapcsolatot. Itt egyelőre útjában áll a francia demokrácia, a francia baloldal. Ezen a ponton sem akarunk a jövőre vonatkozóan jóslásokba bocsátkozni. Egy tragikus megállapításra keli azonban emlékeztetni, amit *Hilferding* elvtársunk tett, aki a legutóbbi zürichi szocialista iroda értekezletén mondta: „Egy évtizeden keresztül Németország majdnem térdenállva kérte a francia demokráciától a segítséget, nem kapta meg. Most Franciaországban a baloldal jutott uralomra és az a furcsa helyzet állott elő, hogy amit a demokratikus Németország nem tudott Franciaországtól megkapni, azt egy demokratikusabb Franciaország kellene, hogy megadja egy reakciós Németországnak.” Ez nagyon tragikus jellemzése a helyzetnek. Megtörténhet tehát, hogy a mostani francia baloldal minden szándéka és erőlködése ellenére sem tud egy ilyen reakciós Németországgal megegyezni és ezen a nehézségen a francia baloldal is meg fog bukni. Meg fogja esetleg buktatni az ő tudatos agitációjával a francia reakció és akkor itt van az óriási veszedelme annak, hogy kezét foghat egy reakciósabb Franciaország egy reakciósabb Németországgal. Ennek külpolitikai következményei igen messze elvezethetők. Itt azonban csak egy momentumra emlékeztetünk. A locarnói tárgyalásokon annakidején nagy szerepet játszott a népszövetségi alapszabályoknak az a szakasza, amely szerint *szükség esetén mindegyik európai állam tartozik megengedni, hogy területén átvonuljon az a hadsereg, amelyet a népszövetségi hatalmak szükségesnek tartanak*. Locarnóban Németországgal erre vonatkozóan nem történt megegyezés. Hogy egy reakciós Németország és egy jobboldali kormányzatú Franciaország ebben a kérdésben mire mehetnének, arról csak sejtéseink lehetnek. Egy Oroszország-ellenes támadás sem tartozik a lehetetlenségek körébe. Erre vonatkozóan meg kell említeni, hogy, számolva az európai helyzettel, _ a II. Internacionálé legutóbbi zürichi ülésén megújította, illetve megerősítette azt a határozatát, ami az Internacionálé régi fölfogását juttatja kifejezésre.

Ezen határozat szerint a szocialista munkásság, mint a béke megőrzésének feltétlen híve, minden esetben a támadó fél ellen tartozik állást foglalni. Ha tehát akár egy hitlerista Németország, akár más hatalom megtámadná Szovjetországot, *akkor a szocialista munkásság világszerte a megtámadott ország mellé fog állni*.

Megszűnik-e a német proletariátus önmarcangolása ?

Oroszországgal, illetve a kommunizmussal kapcsolatban itt még egy másik vonatkozásban is kell néhány megjegyzést tenni.

A bolsevizmust mérhetetlen, szinte jóvátehetetlen bűnök terhelik abban, hogy a német demokrácia odajutott, ahol most pusztá lett és a proletariátusnak hovatovább fizikai életét kell a fasizmussal szemben megvédelmeznie. Ki ne emlékeznék a bűnöknek azon nagy sorozatára, amelyeket az a szélsőséges és vad gyűlölködés a munkásosztály ellen elkövetett? Ki ne emlékeznék például arra, hogy már 1920-ban, a Moszkvából diktált *hírhdet 21 pont* fölvetése által, a kommunista agitáció megbontotta a német szocializmusnak erős szervezetét és miként egész Európában, úgy Németországban is kiszakította a munkásmozgalom testéből a proletariátus egy tekintélyes rétegét. Ki ne emlékeznék azokra a céltalan és végül vérbefullasztott kalandokra, amelyeket a kommunista agitáció *1923-ban Középnémetországban* provokált? Ki ne emlékeznék arra, hogy úgynevezett „*turkesztáni*” agitátorokat küldtek a német munkásság nyakára, akiknek fogalmuk sem volt a német viszonyokról és akik a *fölösleges és oldalán puccsok szervezésével* egyre gyengítették a német proletariátus erejét.

Ki ne emlékeznék arra, hogy a kommunistáknak Németországban az volt a kiélezett és gyűlöletes fő jelszavuk, hogy „a szociáldemokrácia a legnagyobb ellenség” és minden támadást ez ellen az „ellenség” ellen kell koncentrálni! Ki ne emlékeznék arra a szörnyűségre, hogy az agitációban nyíltan hirdették, hogy „*inkább Hitler, mint a szociáldemokraták!*” Sajnos, ennek a féktelen és vad gyűlölködésnek nem is maradt el a borzalmas következménye és az elvadított és kétségbeesett tömegeknek egy része csakugyan *a kommunistáktól — Hitlerékhez ment át.* A legutóbbi porosz választások alkalmával kétségtelenül megállapítható volt, hogy a kommunisták volt híveinek nagyon tekintélyes része, kb. *egymillió ember* most már — Hitlerekre szavazott!

Milyen nagyok és milyen borzalmasak lehettek a kommunista szélsőséges agitáció hibái, ha még *Trockij*, az orosz forradalomnak ez a nagynevű vezére is, néhány hónappal ezelőtt könyvben és füzetekben fölemelte tiltakozó szavát a német kommunisták romboló és oktalan taktikája ellen. *Trockij* egyenesen azzal vádolta meg a német kommunistákat, hogy *a szociáldemokrácia ellen kiélezett harcuk a hitlerizmussal szemben való megfutamodást jelenti még a csata előtt.*

Most aztán itt lesz *az utolsó alkalom*, a július végén esedékes választás. Ha a német kommunisták legalább most belátnák, hogy az ő szavazataik most már külön semmit sem számítanak, hogy most már az osztály védelmét a

német szociáldemokrata párt sokmilliós, egységes és politikailag döntő táborára kell bízni, akkor még sok minden jóra fordulna.

Ha legalább most fölthagynának a kommunisták azzal, hogy vad gyűlöletük minden mérgével és minden nyilával a szociáldemokrácia ellen törjenek, akkor a német munkásosztálynak még most is sikerülne legyőznie az ellenségét.

Sikerülne visszaszorítani azt a reakciót, amely a német munkásosztály vívmányait támadja, amely szabadságát fojtotgatja, amely pusztá fizikai életére is tör.

Eszükre térnek-e ezekben a veszedelmes pillanatokban azok, akik eddig ennyit hibáztak és ennyit vétkeztek?

A júliusi választásokban még sok minden jóra fordulhat.

Németországban július végén választások lesznek. Itt még sok minden jóvátehető. Igaz, hogy Hitlernek most arra hivatkozhatnak majd, hogy az utolsó rohamra indulnak és a választási agitációjuknak ezzel igyekeznek majd lendületet adni. De ezzel szemben vannak olyan mozzanatok is a német politikában, amelyek a mi elvtársainkra is nagyon kedvező hatásúak lehetnek. Hiszen például a délnémet kormányok és ezeknek az országoknak a népe máris ellenzékben vannak a Papen-kormánnyal szemben. Bár a délnémet kormányok leginkább partikuláris célokért harcolnak, mégis jobb ez a helyzet, mint hogy ha a reakció a német birodalomban egységes táborban volna.

De a választási agitációban elvtársaink részéről óriási hatású és erejű agitációs jelszó lehet majd az is, hogy; a szociális szolgáltatásokat ennyire megcsonkítják. Erősen megmozgatja majd a dolgozó néprétegeket a választási harcban az a körülmény, hogy *a demokrácia most valóban halálos veszedelemben van*. Most már a bolsevistáknak is be kell látniok, hogy az ő külön szavazataik a szónak történelmi értelmében most *csak a papírkosárba* kerülnek. A munkásosztály élniakarása, a munkásosztály igazi történelmi rendeltetése most talán minden akadályt át fog törni. Ha pedig mindezek alapján a választás a demokrácia egyöntetű verdiktjévé alakulhatna *a Hitlernek és a Papenek ellen*, akkor ez a készülő katonai diktatúrát — amely egye-«
lőre csak próbálkozik — *még csírájában elfojthatna*.

De nincs ólaink kétségbeesni és nem kell német elvtársaink helyzetét elveszettnek, vagy reménytelennek látni. A német munkásság elszenvetde a Bismarck-féle *kivételes törvények 12 esztendőös üldöztetését időszakát*. A német munkásság átment a háború vérzivatarán és átgázolt a legutóbbi 12 esztendőnek leírhatatlan poklán. A német munkásosztály erős és ami a legfontosabb, ha történelmi mér-

leget készít a német szociáldemokrácia, akkor *emelt fővel mondhatja, hogy lelkiismeretét politikai bűnök nem terhelik.*

Nyilván az a történelmi igazság, hogy egy olyan feudális orszáékban, mint amilyen Németország volt, *a demokrácia nem stabilizálható egy rövid évtized alatt.* Hiszen a francia és az angol demokrácia megszilárdítására is évtizedes harcokra volt szükség, ez a demokrácia is évtizedes politikai válságokon és harcokon át jutott a megerősödésig. Csak annyi bizonyos, hogy Németországban nem szűnik meg a harc, *amíg a Hohenzollernek feudális Németországa végleg át nem alakult a demokrácia, à népakarat birodalmává.*

Végül arra a kérdésre, hogy ennek a német sötét viharfelhőnek milyen lesz a lecsapódása *nálunk, Magyarországon,* igen rövid lehet a válasz:

Nálunk 12 esztendőn keresztül *már uralmon volt* egy olyan kormányzati rendszer, amelyet most hitlerizmusnak neveznek. Nálunk a hitlerizmus, a reakció már defenzívára, *védekezésre szorul.* A hitlerizmus nálunk már *csak a bohócok csörgősapkáját ölti magára.* Nálunk az a föladat, hogy az európai reakciós áradattal szembeszállva, *harcolni kell,* harcolni a győzelem biztos tudatában!